

Три базові компоненти оцінювання

1. *Оцінювання для навчання (формувальне оцінювання)*
Оцінювання, яке мотивує дітей вчитися. Вчитель може підкоригувати учня, надати зворотний зв'язок у процесі навчання.
2. *Оцінювання навчання (підсумкове оцінювання)*
Assessment of learning — оцінювання самого навчання, підсумкового його «продукту». Вчитель констатує факти, але виправити вже нічого не можна. Оцінювання за підсумком не підвищує успішність учнів так само, як і зважування не допомагає скинути вагу за один день.
3. *Оцінювання як навчання (самооцінювання)*
Той вчитель гуру, який зміг навчити дітей сприймати оцінювання як навчання. Тобто, використовувати самооцінювання, щоб розуміти свої реальні показники й не потребувати консультації педагога, щоб оцінити свою роботу.

Модель підготовки для формувального оцінювання

Мета

Ми маємо розуміти, навіщо використовуємо формувальне оцінювання, що воно нам дасть і чим відрізнятиметься від традиційного процесу оцінювання. Це допоможе змінити культуру оцінювання в класі. Запитайте себе:

1. Який очікуваний результат навчання?
2. Що я хочу знати про навчання моїх учнів?

Формат

Як я буду оцінювати учнів — письмово, усно, візуально, кінестетично?

Вчитель може домовитися з учнями про невербальні засоби, за допомогою яких він може оцінити роботу: підморгнути, доторкнутися легенько до плеча, наклеїти певний стікер. Це означатиме, що в роботі є певні неточності, які потрібно виправити тут і зараз.

Час

Коли я буду оцінювати — в процесі пояснення матеріалу чи після?

Підготовка

Що мені знадобиться для формувального оцінювання учнів? Цифрові технології, приміщення як інструмент оцінювання, час, запрошений учитель чи гості як експерти.

Оцінювач

Хто проводитиме оцінювання?

Це буде взаємооцінювання чи оцінюватиме вчитель?

Результат оцінювання

Хто буде оцінений — окремі учні, група чи весь клас?

7 ознак, що у вашому класі реалізується «оцінювання для навчання»:

1. У класі більше цінуються ідеї, висловлені учнями, а не готові відповіді.
2. Учні знають очікувані результати навчання та критерії успіху.
3. Учні готові ризикувати, їх не лякають і не зупиняють помилки.
4. Учні вміють критикувати екологічно, надавати й отримувати відгуки.
5. Учні відповідають за своє навчання.
6. Учитель — не єдине джерело знань. Учні вміють користуватися принципом «Запитай у трьох, перш ніж запитати в мене». Таким чином підвищуються комунікативні навички дітей.
7. Учитель є фасилітатором у класі: він розуміє, як допомогти дітям працювати в групі, досягати результатів за допомогою настанов чи зворотного зв'язку.

Стратегії формувального оцінювання

Вчителям потрібно чітко визначити цілі та критерії, за якими вони оцінюватимуть учнів. А учні мають отримати чекліст, за допомогою якого можуть перевірити, чи зробили вони всі кроки для виконання завдання на найвищому рівні.

Далі вчителі мають навчитися визначати особисті потреби учнів за допомогою мозкових штурмів, таблиць, цифрових інструментів Kahoot,

Classtime чи звичайної Google-форми. Це допоможе зрозуміти, на якому рівні перебувають зараз ваші учні в опануванні теми чи формуванні навички.

Наступний етап — спостереження. Педагог спостерігає за процесом навчання та «маркує» попередній результат — наприклад, ставить «плюсики» певного кольору, що сигналізують учню: «Ти досягнув цього етапу і йдеш далі».

Наступний етап — перевірка розуміння, сприйняття та відтворення учнями інформації. Для цього вчитель може використати опитувальник, який покаже, чи зрозуміла дитина, над чим працювала.

І насамкінець: потрібно отримати докази розуміння та формування навичок учнями. Допоможуть контрольні таблиці, портфоліо, оцінювання кінцевих продуктів роботи.

Як швидко відслідкувати прогрес учнів?

Онлайн-інструменти допоможуть швидко перевірити, чи добре опанували учні конкретну тему.

Як створювати цікаві інтерактивні відео?

Коли учні переглядають відео довше ніж 5 хвилин, то починають втрачати увагу й концентрацію. Тож учителю варто подбати про те, щоб у навчальному відео з'являлися запитання, коментарі самих учнів та їхні думки. Діти мають взаємодіяти з контентом.

Поділіть відеоінтерактив на смислові блоки та зробіть доступною опцію коригування відповіді під час перегляду. Найпростіший інструмент — LearningApps, призначений саме для формувального оцінювання. Там є чимало шаблонів від ваших колег, які ви можете відкорегувати під потреби свого класу. Великий плюс цього інструменту — коли учень робить помилки, може повернутися до виправлення. Обов'язково зареєструйтеся, щоб користуватись усіма можливостями LearningApps. Для кожного класу вам потрібно буде створити окрему папку.

Ще один інструмент, який я ціную — Edpuzzle. Тут ви створите тестові завдання з однією чи двома правильними відповідями. Також є опція коментування учнями почутого під час паузи у відтворенні відео, створення нотаток учнями та багато інших цікавинок.

Прийом «експертна оцінка» для відслідковування прогресу

Експертна оцінка — цікавий спосіб відслідкувати учнівський прогрес.

Експертами можуть бути учні, якщо попередньо опрацювали новий матеріал. Звісно ж, це можуть бути реальні експерти — вчителі, батьки, запрошені спікери (у класі чи онлайн). Під час «експертної оцінки» можемо

використовувати онлайн-дошку Padlet.

Отже, одні учні виставлятимуть на дошці виконані завдання, інші коментуватимуть роботи з точки зору експерта. Для цього використайте прийом «3,2,1». Маєте попросити експерта занотувати три позитивні моменти, які сподобались у роботі. Потім — два уточнювальні запитання автору роботи, а в кінці — одну рекомендацію від себе. Саме такий процес конструктивної критики навчить дітей оцінювати одне одного правильно, а не просто симпатизувати чи критикувати. Зауважте, інструкція до завдання

«Експертна оцінка» має бути чітка. Обирайте критерій — дизайн, мовне оформлення. І вже на основі цих критеріїв експерти коментуватимуть роботи.

Інтерактивні вправи та квести

Дієві та цікаві для самих учнів інструменти, що допомагають перевірити, наскільки швидко вони рухаються на шляху до опанування тієї чи іншої теми. Спробуйте створити квестову кімнату раз, і учні проситимуть ще і ще!

Формуємо якісний зворотний зв'язок з учнями

Якісний зворотний зв'язок, на відміну від виставлення оцінки (кількісний зворотний зв'язок), передбачає висловлення спостережень за навчальною діяльністю, встановлення емоційного зв'язку з дитиною та опис складних процесів. Тобто, вчитель допомагає учню зрозуміти, що він робив правильно, а де припустився помилок і як їх можна виправити.

Ефективний зворотній зв'язок

Сильні сторони	Що потрібно покращити?	Наступні кроки (прийоми для покращення)
<ul style="list-style-type: none"> • Ти можеш... • Те, як ти читаєш, говорить мені про те, що... • Ти міркуєш правильно, послідовно... • Те, що ти дуже гарно зробив... 	<ul style="list-style-type: none"> • Уважно прочитай завдання, сконцентруйся на тому, що потрібно виконати... • Як ти думаєш, що ти можеш зробити, щоб... • Тобі потрібен ще один... • Ще один момент, який потрібно покращити... 	<ul style="list-style-type: none"> • Як би ти вчинив... • Можливо, тобі потрібно спробувати... • Твоїм наступник кроком може бути... • Ти можеш використовувати...

Маркери якісної оцінки

початковий	з додатковою допомогою вчителя, потребує додаткового заохочення та мотивації, працює над розвитком логічного мислення
середній	прийнятно, часто, на середньому рівні, навчається, вчиться, час від часу, періодично
достатній	досить впевнено, достатньо компетентно, конструктивно, часто, зі знанням, зазвичай успішно, з мінімальною кількістю помилок
високий	успішно, чітко, правильно, без помилок, вміє, з легкістю, гнучко, інноваційно, натхненно, майстерно, позитивно, точно, впевнено

Навчаємось роботи помилки

Вчителю варто дати учням алгоритм, як помилятись. Дитина має знати, як виправляти похибку, як удосконалити роботу та за допомогою власних помилок створити схему, яка допоможе рухатися далі. До слова, наведений нижче постер є чи не в кожному класі американської школи. Меседж простий: «Помилки — це не страшно. Ми всі навчаємось».

Також запропонуйте учням вправу «Найбрудніший момент». Дитина має подумати й записати у формі рефлексії, що було найважчим моментом під час опрацювання завдання. Із чим було важко впоратись, чого не вистачало та яка допомога потрібна.

